

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

Coalitie voor Inclusie
Kreiel 4a
5513 NW Wintelre

**Directoraal-Generaal
Langdurige Zorg**
Directie Maatschappelijke
Ondersteuning

Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

Datum 5 december 2024
Betreft Reactie brief m.b.t het belang van inclusie en het VN-verdrag

Onze referentie

Beste leden van de Coalitie voor Inclusie, Beste VN-ambassadeurs,

Hartelijk dank voor uw brief waarin u het belang van inclusie en de implementatie van het VN-verdrag Handicap uiteenzet. U roept mij op om te blijven werken aan het verbeteren van de positie van mensen met een beperking, omdat er nog steeds aanzienlijke uitdagingen en obstakels zijn. Dit is een oproep die ik van harte onderschrijf. Daarom zet ik me samen met mijn collega's in het kabinet er voor in om stap voor stap te werken aan verbetering van gelijke toegankelijkheid. In dit kader wil ik graag mijn waardering uitspreken voor de bijdrage die de Coalitie voor Inclusie levert bij de sprintsessies met als doel het komen tot een werkagenda voor de implementatie van de Nationale Strategie VN-verdrag Handicap.

Met deze brief wil ik u informeren over de uitvoering van de Nationale Strategie VN-verdrag Handicap en stappen die we in de afgelopen jaren voorwaarts hebben gezet in het licht van toegankelijkheid.

Implementatie VN-verdrag Handicap en participatie van mensen met beperking in het beleidsvormingsproces

Eerder dit jaar heeft de ministerraad de Nationale Strategie VN-verdrag Handicap 2040 vastgesteld. Deze meerjarige strategie bevat de doelen waaraan het kabinet samen met alle betrokken partners werkt om Nederland toegankelijker en inclusiever te maken voor met mensen met een beperking. We moeten bij het maken van beleid en wet- en regelgeving werken aan het verbeteren van de positie van mensen met een beperking, zowel in de uitvoeringspraktijk van organisaties als in de manier waarop we met elkaar omgaan. Dit krijgt onder meer vorm in de werkagenda bij de Nationale Strategie die momenteel wordt ontwikkeld voor de komende vijf jaar. De werkagenda zal zowel bestaande als nieuwe maatregelen bevatten waarmee we stapsgewijs toewerken naar de realisatie van de doelstellingen uit de Nationale Strategie. Ter aanvulling op de werkagenda wordt een plan van aanpak ontwikkeld voor de bijbehorende monitor. Deze monitor stelt ons in staat om de voortgang op de doelstellingen van de Nationale Strategie te volgen.

De Nationale Strategie is in samenwerking met mensen met een beperking en hun vertegenwoordigende organisaties opgesteld. Ik vind het van groot belang dat mensen met een beperking inspraak hebben gehad in de totstandkoming van deze strategie. Het gaat immers over hun leven en ervaringen. Ik ontwikkel de

werkagenda bij deze strategie daarom samen met een brede vertegenwoordiging van mensen met een beperking, maatschappelijke organisaties, bracheorganisaties, gemeenten en betrokken ministeries. Hiermee geef ik ook invulling aan de aanbevelingen van het Comité van de Verenigde Naties gericht op het belang van het betrekken van de mensen om wie het gaat in de ontwikkeling van beleid.

Verbeteren toegankelijkheid

In onze samenleving moet iedereen, ongeacht zijn of haar beperking, volwaardig kunnen deelnemen. Daarom vind ik het belangrijk om met ervaringsdeskundigen in gesprek te gaan over wat nodig is om een toegankelijke en inclusieve samenleving te realiseren. Uit eerdere gesprekken met ervaringsdeskundigen haal ik dat er belangrijke aandachtspunten zijn, zoals de manier waarop mensen met een beperking worden bejegend, het belang van bewustwording en de toegankelijkheid en vindbaarheid van voorzieningen. Daarnaast wordt vaak gewezen op de complexiteit van regels, die het voor veel mensen lastig maakt om de ondersteuning te krijgen die zij nodig hebben. De gesprekken met ervaringsdeskundigen maken duidelijk dat er nog veel werk te doen is om een samenleving te creëren waarin iedereen zich welkom voelt.

De implementatie van het VN-verdrag Handicap vraagt om een kabinetsbrede inzet. Ik heb daarom collega's van de ministeries, Infrastructuur en Waterstaat (IenW), Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) en Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) geraadpleegd om een volledig beeld te schetsen van de huidige inspanningen en initiatieven. Graag deel ik enkele voorbeelden waaraan de Rijksoverheid, samen met partijen uit het veld, werkt om de toegankelijkheid in Nederland te bevorderen.

Ten eerste wil ik het bestuursakkoord *Toegankelijkheid Openbaar Vervoer 2022-2032* (november 2022) onder de aandacht brengen. Dit Bestuursakkoord bevat de afspraken tussen het Rijk, gedeputeerde staten van de provincies en vervoerbedrijven over de toegankelijkheid in het openbaar vervoer (OV). Met dat akkoord worden belangrijke stappen gezet om de toegankelijkheid van het openbaar vervoer voor álle reizigers en in het bijzonder voor mensen met een beperking te verbeteren. Met alle partijen heeft het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat daarbij een balans gezocht tussen snelle, merkbare verbeteringen voor mensen met een beperking en oplossingen die op een wat langere termijn voor significante verbeteringen gaan zorgen. De afspraken in het akkoord zijn onder andere gericht op het verbeteren van de toegankelijkheid van reisinformatie, OV-knooppunten, vergroting van toegankelijkheid van bus-, tram- en metrohaltes, het vindbaar maken van toiletten op stations voor blinden en slechtzienden, toegankelijke toiletten in regionale treinen en de verlening van reisassistentie per eind 2025 op de stations waar NS niet halteert.

Een andere belangrijke stap in het verbeteren van de toegankelijkheid is de implementatie van de Europese Toegankelijkheidsrichtlijn. Deze richtlijn heeft als doel om bepaalde producten en diensten die binnen de Europese markt worden vervaardigd en aangeboden toegankelijk te maken voor mensen met een beperking. Het afgelopen jaar is het voorstel om deze richtlijn om te zetten in een

Implementatiewet aangenomen door de Tweede Kamer (14 maart 2024) en Eerste Kamer (2 april 2024). Met deze Implementatiewet wordt de Europese Richtlijn verankerd in de Nederlandse wetgeving. De wet gaat in op 28 juni 2025.

Datum
5 december 2024

Onze referentie

Stappen zetten naar een inclusiever onderwijs en een inclusieve arbeidsmarkt

In het onderwijs wordt er hard gewerkt om ieder kind een passende plek te geven, ook als daarbij extra ondersteuning nodig is. Zo wordt er via de verbeteraanpak passend onderwijs bijvoorbeeld hoorrecht geïntroduceerd voor leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte, zodat zij kunnen meepraten over wat zij nodig hebben om zich goed te kunnen ontwikkelen. Via de onderwijszorg-arrangementen hebben we ervoor gezorgd dat kinderen die veelal thuis zaten toch weer naar school kunnen door een nauwe samenwerking tussen het onderwijs en de zorg. En wordt er gewerkt aan een wetsvoorstel om nog meer maatwerk te bieden aan leerlingen, bijvoorbeeld als zij niet de hele dag naar school kunnen of het onderwijs beter op een andere locatie kunnen volgen. Hiermee worden nu al stappen gezet voor deze kinderen.

Steeds meer scholen in het primair en voortgezet onderwijs gaan ook al een stap verder naar inclusief onderwijs, waarbij er nog meer kinderen welkom zijn op een school in de buurt, ook als er extra ondersteuning nodig is. De ambitie om dit op meer plekken te realiseren, is verder uitgewerkt in het beleidskader "*Met elkaar voor alle kinderen en jongeren: werken aan een inclusieve leeromgeving*" (april 2024). We werken dit beleidskader de komende periode samen met het veld verder uit. Ondertussen bieden we scholen waar nodig al meer ruimte om er nu mee aan de slag te gaan, bijvoorbeeld via een beleidsregel die het mogelijk maakt dat groepen leerlingen vanuit het regulier en speciaal onderwijs makkelijker samen onderwijs kunnen volgen.

Om ervoor te zorgen dat meer mensen kunnen participeren op de arbeidsmarkt zet het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid op korte termijn in op verbeteringen van bijvoorbeeld de banenafpraak. Zo wordt er gewerkt aan het beter in beeld brengen van kandidaten uit de doelgroep banenafpraak. Het kabinet werkt tevens aan het wegnemen van geconstateerde hardheden en structurele knelpunten in het sociale zekerheidsstelsel wat mensen verzekert van inkomen bij werkloosheid, ziekte, arbeidsongeschiktheid en ouderdom. Dit doet het kabinet onder andere via de uitwerking van de voorstellen die de commissie toekomst arbeidsongeschiktheidsstelsel (OCTAS) deed en via het aangekondigde programma Participatiewet in balans. Via het programma Vereenvoudiging inkomensondersteuning voor mensen (VIM) werkt het kabinet aan vereenvoudiging in de samenhang van toeslagen, fiscaliteit, socialezekerheidsuitkeringen en gemeentelijke regelingen.

Bewustwording vergroten

Iedereen kan een bijdrage leveren aan meer toegankelijkheid, maar velen weten niet hoe ze dit kunnen aanpakken. Onzekerheid over de wensen van anderen en het aangaan van gesprekken hierover vormt een aanzienlijke drempel die mensen weerhoudt om initiatief te nemen. In 2023 heeft het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), het communicatietraject *Vraagje?!*

gelanceerd. Dit traject richt zich op het vergroten van de verbinding en interactie tussen mensen mét en zonder een beperking. *Vraagje?!* is een online gesprekstarter en heeft als doel om het gesprek te starten over een toegankelijke samenleving en hoe mensen zelf een bijdrage kunnen leveren.

Daarnaast werk ik samen met diverse partijen om externe initiatieven te faciliteren. Zo heeft recent, op initiatief van Ieder(in), de *Week van de Toegankelijkheid* (7 t/m 12 oktober 2024) plaatsgevonden. Deze week richtte zich op het bevorderen van toegankelijkheid op de werkvloer. Als aftrap voor de Week van de Toegankelijkheid organiseerde VWS in samenwerking met Ieder(in), Emma at Work, KRO-NCRV en ASML, vanuit het initiatief *Vraagje?!*, de meest toegankelijke weekstart van Nederland. Hierbij waren meer dan 200 werkgevers, werknemers, ervaringsdeskundigen en experts de Week van de Toegankelijkheid aanwezig. Tijdens deze start werd benadrukt dat onbeperkt meedoen begint met een eenvoudige vraagje, ook op de werkvloer.

En tot slot wil ik graag het project *Toegankelijke Festivals* van HandicapNL onder de aandacht brengen. Met dit project helpt HandicapNL organisatoren hun evenement toegankelijker te maken. Vanuit dit project heeft HandicapNL, met ondersteuning van een gezamenlijke subsidie van de ministeries OCW en VWS, op 1 juni 2024 het Sitdown Café gelanceerd op Amsterdam Open Air. Het concept van dit café is dat het dak een aantal keer per uur naar beneden zakt, met als doel om mensen mét en zonder beperking op gelijkwaardige hoogte met elkaar te laten feesten. Daarnaast is er ook een muziektolk aanwezig om de tekst van de muziek te vertalen naar Nederlandse Gebarentaal, zijn de menukaarten beschikbaar in braille en zijn er vrijwilligers om deelnemers te wijzen op de prikkelarme ruimte.

Toe zien op de uitvoering van de Lokale Inclusie Agenda door gemeenten

Gemeenten zijn volgens het VN-verdrag Handicap verplicht om een plan op te stellen waarin zij aangeven hoe zij uitvoering geven aan het VN-verdrag, de zogeheten Lokale inclusieagenda (LIA). De doelstelling is dat elke gemeente in Nederland in 2025 een LIA heeft opgesteld in samenwerking met ervaringsdeskundige inwoners. 62% van de gemeenten beschikt momenteel over deze LIA.

Het afgelopen jaar is er fors ingezet op het vergroten van de bekendheid rond de wettelijke verplichting van een LIA en het stimuleren van gemeenten om deze op te stellen. Op initiatief van VWS zijn er bestuurlijke gesprekken georganiseerd met een bijzondere focus op kleinere gemeenten die nog geen LIA hebben. Deze gesprekken hebben waardevolle inzichten opgeleverd. Er is een duidelijker beeld ontstaan van de obstakels die gemeenten ervaren, zoals beperkte capaciteit en kennis met betrekking tot het opstellen van een LIA. Tevens blijkt dat sommige gemeenten al actief werken aan toegankelijkheid, maar nog niet de formalisering van een LIA hebben gerealiseerd. Desondanks hebben de meeste gemeenten tijdens de gesprekken hun bereidheid uitgesproken om hun LIA op korte termijn op te stellen, wat een positieve ontwikkeling is richting de doelstelling voor 2025. Het ondersteuningsprogramma *Iedereen doet mee* van de VNG biedt gemeenten in de periode 2022 - 2025 ondersteuning aan om tot lokaal inclusiebeleid te komen. Beschikbaar voor gemeenten in dit programma zijn onder andere

**Directoraal-Generaal
Langdurige Zorg**
Directie Maatschappelijke
Ondersteuning

Datum
5 december 2024

Onze referentie

handreikingen, kennissessies en een zelfscan. Deze instrumenten dragen ook bij aan harmonisering van de inzet van gemeenten. Een mooi voorbeeld van hoe de VNG met een landelijke campagne aanspoort tot lokaal inclusiebeleid is de verkiezing "Meest Toegankelijke Gemeente van Nederland", die onlangs is gewonnen door de gemeente Oude IJsselstreek.

Samenwerking

Ik waardeer uw toewijding en inzet bij de implementatie van het VN-verdrag Handicap. Dat geldt ook voor uw deelname en betrokkenheid bij de sprintsessies waarin we gezamenlijk verdere stappen kunnen zetten in de vormgeving van de werkagenda bij de Nationale Strategie VN-verdrag Handicap.

Graag ga ik in op uw uitnodiging voor een gesprek en laat ik contact met u opnemen over het inplannen van het gesprek. Ik kijk er naar uit om samen te blijven werken aan een samenleving waarin iedereen volwaardig kan deelnemen.

Hoogachtend,

V. Maeijer
Staatssecretaris